

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zakládání odborových organizací

Právo svobodně se sdružovat s jinými na ochranu svých hospodářských a sociálních zájmů je jako jedno ze základních práv člověka garantováno především v článku 23 odst. 4 Všeobecné deklarace lidských práv a dále v článku 27 odst. 1 Listiny základních práv a svobod [1]. Hospodářská a sociální práva vyplývající z Listiny základních práv a svobod (včetně práva na sdružování) není možné aplikovat pouze na základě Listiny základních práv a svobod, ale je zapotřebí i navazujícího zákona, jímž by byla tato materie podrobně regulována.

V případě práva na sdružování byl za tímto účelem přijat především zákon č. [83/1990](#) Sb., o sdružování občanů ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o sdružování občanů**“), přičemž částečnou úpravu tohoto práva obsahuje i zákon č. [262/2006](#) Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákoník práce**“), a to s ohledem na právní úpravu odborových organizací v rámci pracovněprávních vztahů.

Odborové organizace

Jak již bylo výše uvedeno, odborové organizace jsou upraveny jednak zákonem o sdružování občanů, a dále zákoníkem práce. V souladu s těmito zákony mohou odborové organizace vznikat dvojím způsobem, a to (i) registrací u Ministerstva vnitra České republiky, kdy odborová organizace vzniká jako právnická osoba, a dále (ii) evidencí u již existující právnické osoby - odborového svazu, a to jako jeho organizační jednotka.

Právnické osoby

V souladu s ustanovením § 9a odst. 1 zákona o sdružování se odborová organizace (stejně jako organizace zaměstnavatelů) stává **právnickou osobou** dnem následujícím poté, kdy Ministerstvu vnitra České republiky byl doručen návrh na její evidenci. Dle ustanovení § 6 odst. 2 zákona o sdružování přitom platí, že takový návrh mohou podávat nejméně tři občané, z nichž alespoň jeden musí být starší 18 let. Tyto osoby, které mají zájem založit odborovou organizaci, musí v první řadě ustavit tzv. "přípravný výbor" [2], který v rámci působení odborové organizace plní velmi důležité úkoly. V první řadě je přípravný výbor pověřen přípravou písemného návrhu na evidenci odborové organizace, jenž jeho členové podepíší a uvedou tam svoje jména a příjmení, data narození a bydliště. Dále uvedou, kdo z členů starších 18 let je zmocněncem oprávněným jednat jejím jménem. Vypracovaný návrh, k němuž připojí i stanovy odborové organizace, musí být zaslán na Ministerstvo vnitra České republiky.

Stanovy, které se k návrhu přikládají ve dvojím vyhotovení, musí být přitom v souladu s ustanovením § 6 odst. 2 zákona o sdružování obsahovat (i) název sdružení, (ii) sídlo, (iii) cíl jeho činnosti, (iv) orgány sdružení, způsob jejich ustavování, určení orgánů a funkcionářů oprávněných jednat jménem sdružení, (v) ustanovení o organizačních jednotkách, pokud budou zřízeny a pokud budou jednat svým jménem, a konečně (vi) zásady hospodaření.

Více ke vzniku odborové organizace (jakožto právnické osoby) není dle zákona o sdružování třeba,

neboť Ministerstvo vnitra stanovy ani návrh na evidenci dále nepřezkoumává a odborovou organizaci, která splní výše uvedené požadavky, jednoduše zaeviduje. V tom se právě projevuje svoboda odborového sdružování. Odborová organizace se ze zákona stává právnickou osobou dnem následujícím poté, co byl příslušnému ministerstvu doručen návrh na evidenci a ministerstvo pouze do 7 dnů od zaevidování oznámí vznik nové odborové organizace Českému statistickému úřadu [3]. Tyto zásady ustavení platí pro všechny stupně odborových organizací, tj. jak pro základní odborové organizace působící u zaměstnavatelů, tak pro jejich svazy či konfederace [4].

Pro úplnost je nutno uvést, že odborová organizace je povinna ode dne svého vzniku vést účetnictví v souladu se zákonem č. [563/1991](#) Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a to alespoň ve zjednodušeném rozsahu.

Evidence u odborového svazu

Co se týká vzniku odborové organizace **evidencí u již existujícího odborového svazu**, toto řešení je v současné době považováno za nejrychlejší a nejjednodušší způsob vzniku odborové organizace. Vzhledem k tomu, že výše popsané úkony a náležitosti byly již splněny ze strany odborového svazu vzniklého jako právnické osoby, není v tomto případě třeba jejich opakování. Odborová organizace pak vzniká v souladu se stanovami příslušného odborového svazu jako jeho tzv. základní odborová organizace, která není samostatnou právnickou osobou.

I v tomto případě je však více než na místě ustavení přípravného výboru (jak byl popsán výše), přičemž je třeba dodržet postupy upravené ve stanovách příslušného odborového svazu a jeho pokyny [5].

Závěrem

Při zakládání odborové organizace je však třeba brát v úvahu její primární účel. Posláním odborové organizace je ochrana kolektivních a individuálních zájmů zaměstnanců, a to jak zájmů sociálních, tak hospodářských. Z rozhodovací praxe soudů České republiky doslova vyplývá, že „*Odborová organizace je pouze takové občanské sdružení, jehož úkolem je hájit práva a oprávněné zájmy zaměstnanců a zastupovat je v kolektivním vyjednávání*“ [6]. Z toho lze dovozovat, že občanské sdružení zaměřené na plnění jiných než výše uvedených úkolů není odborovou organizací ve smyslu platných právních předpisů České republiky.

JUDr. Denisa Šlemarová, MBA

---

[1] Listina základních práv a svobod byla vyhlášena usnesením Předsednictva České národní rady č. [2/1993](#) Sb., dne 16.12.1992.

[2] Založení odborové organizace, zdroj: www.odborny-online.cz.

[3] Český statistický úřad přiděluje odborové organizaci IČ.

[4] Dandová E., Jak se ustavuje odborová organizace u zaměstnavatele?, BOZP č. 17, 2004.

[5] Založení odborové organizace, zdroj: www.odborny-online.cz.

[6] Srov. usnesení Krajského soudu v Praze, č.j. 30 Co 116/2003-06-16, ze dne 19.03.2003.

Další články:

- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [10 otázek pro ... Barboru Paclíkovou](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Proč musí obhájce u soudu mlčet?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Velké tápání okolo švarcsystému](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)